

Narvik 30. august 1989

Med forbehold om endringer

PRESSEUTDRAG

Statsminister

Gro Harlem Brundtland

En sterkere satsing på utdanning, forskning og kompetanseheving er en sentral del av Arbeiderpartiets politikk for å skape ny vekst og fremme omstilling og nyskapning i næringslivet. Derfor vil innsatsen på dette området bli økt betydelig også de kommende fire årene. Vi legger opp til en økning på 300 millioner kroner hvert år i neste periode.

Dette kommer på toppen av en økning på 1 milliard i den statlige forskningsinnsatsen de siste tre årene.

Også på dette området var den nødvendig med en ny giv. Under den borgerlige regjeringen var det altfor liten vekst i forskningsinnsatsen. Det var i disse årene vi burde brukt de store oljeinntektene til å investere i framtiden. Igjen ser vi forskjellen mellom liv og lære hos Høyre. De sier de vil øke innsatsen på sentrale områder. Men da de hadde sjansen, brukte de den ikke.

Det gjelder ikke bare forskningsinnsatsen, men også på områder som kriminalpolitikken og miljøpolitikken. På disse områdene svekket Willoch-regjeringen faktisk innsatsen. Da blir jo bortforklaringene til Jan P Syse i TV-utspørringen fattig trøst: At Høyre foreslår mer når de er i opposisjon. Det er hva som gjøres når man har ansvar som betyr noe. For det er resultatene som teller.

En betydelig del av den økte innsatsen på utdanning og forskning er skjedd i distriktene. I 1987 la Regjeringen fram en FoU-plan for Nord-Norge for å sikre landsdelen en betydelig andel av den økte forskningsinnsatsen. Målet var å øke

kompetansen i Nord-Norsk næringsliv på lang sikt og bygge opp framtidsrettede og varige arbeidsplasser.

Det ble særlig satset på disse områdene:

- Marin bioteknologi
- Informasjonsteknologi
- Arkitisk forskning
- Olje og gass i nord-områdene.
- Økonomi, ledelse og økonomisk styring.

Vi arbeider nå med en konkret vurdering og oppfølging av denne planen.

At staten bidrar til forskning og utvikling er særlig viktig i Nord-Norge hvor næringslivet selv har begrensede midler til forsknings- og utviklingsarbeide. Den statlige andelen av forskningsinnsatsen er derfor betydelig høyere i Nord-Norge enn i landets ellers.

Vi vil arbeide framover for å sikre at den samlede innsats i forskning og utvikling i Nord-Norge øker og at kontakten mellom forskningsmiljøene og næringslivet styrkes. Vi må inn på en utvikling som gjør at det private næringslivet i større grad enn nå kan nyttiggjøre seg forskningsinnsatsen.

Narvik er ett av de stedene i Nord-Norge hvor det satses bevisst på å skape et kompetansesenter. Allerede i dag har byen landsdelens fremste tilbud innenfor teknologisk utdanning, forskning og veiledning. Dette blir ytterligere styrket neste høst da det - som dere er kjent med - startes opp med studium i integrert bygningsteknologi ved Narvik Ingeniørhøgskole for 20 elever, slik at vi får en start på den sivilingeniør-utdanningen vi skal ha her i Narvik.

En styrking av skole og utdanning, mer kunnskap til flere, og også en viktig del av arbeidet for å heve kompetansen og styrke næringslivet. I disse dager begynner 112 000 nye studenter ved universitetene og høyskolene. Det er 10 000 flere enn i fjor. Jeg vil gjerne få berømme universitetene og høyskolene som har vist vilje til å brette opp ermene om møte den utfordringen den sterke økningen i studentallet gir.

Økningen i studieplassene er enda sterkere i Nord-Norge enn ellers i landet. I 1986 var det vel 5 900 studenter ved Universitetet i Tromsø og de regionale høyskolene i de tre nordligste fylkene. I høst er det over 8 400 som påbegynner sine studier i Nord-Norge. En økning på 41%, nesten dobbelt så mye som i landet

Jeg er overbevist om at det er gjennom en slik satsing i distriktene at vi kan skape ny vekst og trygge bosettingen.

Utfordringene i distriktpolitikken er store, for vi står her overfor drivkrefter som har virket i lang tid. Derfor er også distriktpolitikken en langsiktig oppgave.

Det er flere utviklingstrekk som gjør at vi må tenke nytt også i distriktpolitikken.

Folketallet kommer ikke til å vokse like mye som før. Det betyr at selv om all flytting opphørte, ville det ikke være mulig å hindre en nedgang i enkelte kommuner og distrikter.

Vi må sikre en utvikling som skaper arbeidsplasser både for kvinner og menn. Kvinnene ønsker i stadig større grad å kombinere arbeid og omsorg. Det stiller krav til arbeidsplasser, og til servicetilbud.

Dette henger igjen sammen med utviklingen i den offentlige sektor få stor betydning. Den gunstige utviklingen vi hadde i mange distrikter i 70-årene skyltes i høy grad at det da var en sterk vekst i den offentlige tjenesteyting på lokalt plan. I store deler av 80-årene var veksten mindre.

Utfordringen i 90-årene blir å få til en vekst i den offentlige sektor som også kommer distriktene til gode. Derfor vil distriktsproblemen bare bli større om dette valget skulle gi som resultat at det blir større innflytelse for de som ønsker å redusere den offentlige sektor og de offentlige velferdstilbudene.

Næringslivet stilles overfor større utfordringer over hele landet. Store deler av industrien i distrikts-Norge står overfor krav om rasjonalisering og omstilling om de skal kunne hevde seg i konkurransen på internasjonale markeder. Derfor er den satsingen vi nå gjør på

kompetanseoppbygging og utdanning i distrikts-Norge nødvendig for at næringslivet får bedre muligheter til å møte de forandringer de stilles overfor.

Svaret på disse utfordringene er ikke å svekke den politiske styringen, slik Høyre og Fremskrittspartiet ønsker. Hva ble resultatet da Høyre overtok i 1981 ? En ny flyttebølge og befolkningsnedgang i distriktene.

I årene 1984, 1985 og 1986 sank folketallet i Nord-Norge med 2 000 - 3 000 årlig. I 1989 er denne negative utviklingen stanset opp og for første gang siden 1981 øker folketallet i de tre nordligste fylkene. Årsaken er i første rekke at det er færre som flytter.

Det er denne utvikling vi nå må bygge videre på. Den kommer i fare hvis vi igjen skal overlate arenaen til en regjering med Syse som skipper og Hagen som navigatør.

Hva er det som får Senterpartiet til å tro at de skal kunne styrke innsatsen for distriktene i en slik regjering ?

Nei, resultatet vil igjen bli større utflytting og sterkere sentralisering om høyrekreftene nå skulle få avgjørende innflytelse på utviklingen. Den markedsliberalisme som preger Fremskrittspartiet og i økende grad Høyre, er den største trusselen mot distriktene på lang tid.

Vår oppgave er å snu pessimismen i mange distrikter til ny optimisme. Vi skal lage gode lokalsamfunn med varierte arbeidsplasser og nødvendig servicetilbud.

Det var dette som var utgangspunktet da vi etter regjeringsskiftet i 1986 tok initiativ til en betydelig omlegging av distriktpolitikken. I det første statsbudsjettet Arbeiderparti-regjeringen la fram ble rammene for distriktsutbygging økt med over 20 pst. Siden er dette høye

nivået ført videre, og det er gjennomført en omlegging for å få større virkning ut av de midlene som brukes.

Blant annet er det satset sterkt på kommunale næringsfond som kan utløse lokale initiativ, ikke minst i Nordland. Dette er et tiltak Senterpartiet har gått sterkt inn for, men som Høyre og Fremskrittspartiet har foreslått å redusere bevilgningene til.

Fremskrittspartiet vil avskaffe statsbankene og Høyre vil trappe dem ned. Dette er enda et felt der den reelle delelinje går mellom de to høyrepartiene på den ene side og de andre partiene på den andre side. Det er dette som får mellompartienes velgere til å foretrekke et samarbeide med Arbeiderparti - framfor et kompaniskap med et Høyre som vil bruke Fremskrittspartiet som støttespiller for å få mer høyrepolitikk.

Det er for å skape ny optimisme og gode lokalsamfunn vi har satset sterkt på omstilling, også i distriktene. Det gjelder i Mo i Rana, det gjelder i Sulitjelma og det gjelder i Kjøpsvik.

Ja, hvordan hadde det vært i disse lokalsamfunnene, dersom det ikke hadde vært satset så sterkt fra statens side på å få til ny virksomhet, men at en i stedet hadde latt markedskreftene råde grunnen alene. Ja, da ville resultatet blitt avfolking og pessimisme.

Også distriktene er avhengig av at vi får orden i landets økonomi, at vi har utenriksøkonomi, priser og renter under kontroll. Men det er ikke likegyldig hva slags vekst det blir. Den type vekst en hadde under Willoch-regjeringen, med frislepp i privat forbruk, merket en lite til i distrikts-Norge - bortsett fra at det var færre ungdommer som kom tilbake etter utdanning i storbyene. Den veksten Høyre vil ha tilbake, den øker sentraliseringen og svekker distriktene. Nå må vi ikke gjøre den feilen om igjen.